

บทที่ ๕

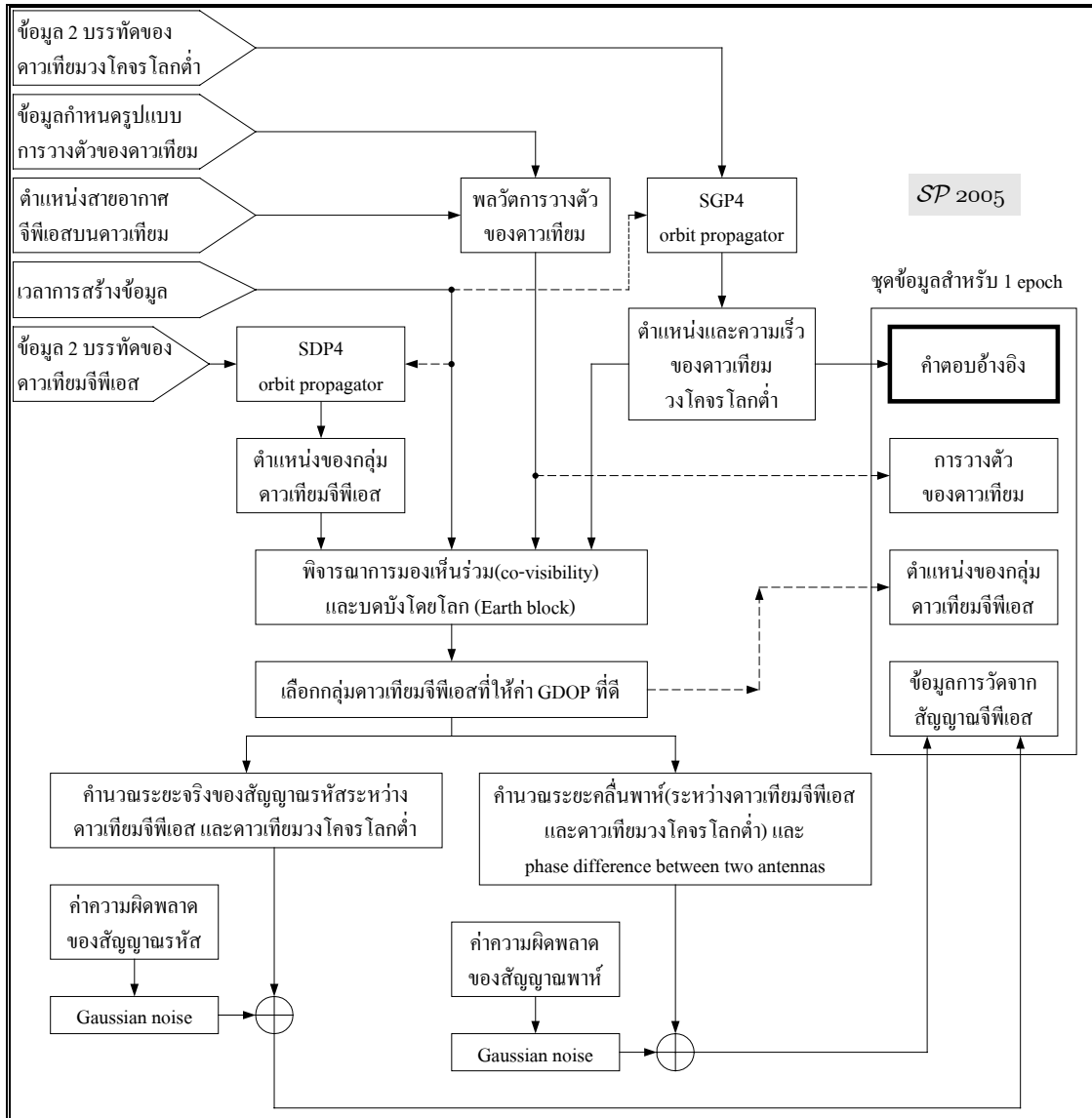
การจำลองสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส

เนื้อหาในบทนี้เป็นการอธิบายและแสดงถึงโครงสร้างของการจำลองข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส รวมถึงข้อมูลการวัดจริงที่ได้มีการบันทึกไว้ดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาในงานวิจัยนี้

เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจำลองสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส แผนภาพที่แสดงในรูป ๕.๑ จะแสดงองค์ประกอบย่อยของชุดสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส โดยรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจะถูกอธิบายในหัวข้อย่อย

จากรูปที่ ๕.๑ ส่วนอินพุตจะเป็นข้อมูลวงโคจรของดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ที่จะถูกป้อนให้กับส่วนการคำนวณหาตำแหน่งวงโคจร ณ เวลาที่เราสามารถต้องการทราบได้โดยการกำหนดค่าเวลาเริ่มต้นและช่วงเวลาสำหรับสร้างข้อมูลแต่ละชุด นอกจากนี้พื้ข้อมูลดังกล่าว ในกรณีที่

เราต้องการสร้างข้อมูลเฟสความแตกต่างระหว่างสัญญาณพาท์ที่รับได้จากสายอากาศ 2 ชุด จำเป็นที่จะต้องกำหนดตำแหน่งของสายอากาศบนตัวดาวเทียมด้วย อีกทั้งจะต้องกำหนดสมการแบบจำลองพลวัตการวางตัวให้กับระบบตามแผนภาพในรูปที่ ๕.๑

รูปที่ ๕.๑ แผนภาพแสดงการจำลองสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส

เอาท์พุทที่ได้จากชุดการจำลองสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส ณ เวลาหนึ่ง จะประกอบด้วย ตำแหน่งความเร็ว และการวางตัวของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นคำตอบอ้างอิง สำหรับการคำนวณเรื่องวงโคจรและการวางตัว สำหรับเอาท์พุทของชุดการจำลองสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอสที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลดิบสำหรับการประมวลผลในส่วนของตัวกรองประมาณค่านั้น ประกอบด้วย เวลา ตำแหน่งดาวเทียมจีพีเอส ระยะจริงระหว่างดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ และการวางตัวของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ

๕.๑ ข้อมูลอินพุท

๕.๑.๑ ข้อมูลสองบรรทัด (two line elements)

ข้อมูลวงโคจรของดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำที่นำมาจำลองสร้างวงโคจรขึ้น จะอยู่ในรูปแบบที่เรียกว่า “ข้อมูลสองบรรทัด” [Vallado, 1997] โดยข้อมูลวงโคจรของดาวเทียมดังกล่าวจะถูกป้อนให้กับอัลกอริทึม SDP4 และ SGP4 ที่ใช้สำหรับคำนวณหาตำแหน่งและความเร็วของดาวเทียมทั้งสองตามลำดับ [Hoots and Roehrich, 1980]

ตัวอย่างข้อมูลสองบรรทัดของดาวเทียม UoSat12 และ GPS BIIR-07 (PRN 18) แสดงในตาราง ๕.๑ โดยคำอธิบายรูปแบบของข้อมูลสองบรรทัดแสดงใน [Kelso, 2000]

ตาราง ๕.๑ ข้อมูลสองบรรทัดของดาวเทียม TMSat และ GPS BIIR-07 (PRN 18)

UoSat12	
บรรทัดที่ ๑	1 25693U 99021A 99333.16531384 .00001025 00000-0 17760-3 0 1314
บรรทัดที่ ๒	2 25693 64.5592 2.5188 0027325 325.3773 34.5506 14.73395229 32688
GPS BIIR-07 (PRN 18)	
บรรทัดที่ ๑	1 26690U 01004A 04292.27597423 -.00000075 00000-0 00000+0 0 4429
บรรทัดที่ ๒	2 26690 55.1883 349.1352 0055270 197.8350 162.0288 2.00561836 27270

๕.๑.๒ ข้อมูลกำหนดรูปแบบการวางตัวของดาวเทียม

นอกจากการจำลองวงโคจรของดาวเทียมแล้ว ชุดสร้างข้อมูลดังกล่าวยังได้ทำการจำลองการวางตัวของดาวเทียมด้วย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างข้อมูลเฟสความแตกต่างของสัญญาณพาร์ที่รับโดยสายอากาศ 2 ชุดที่วางห่างกันออกไป ซึ่งข้อมูลเฟสความแตกต่างของสัญญาณพาร์จะเชื่อมโยงกับการวางตัวของเบสไลน์ของสายอากาศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า มีความเกี่ยวข้องกับการวางตัวของดาวเทียม

ลักษณะเสถียรภาพการวางตัวของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำที่กำหนดขึ้นในการจำลองจะเป็นแบบ 3 แกน (3-axis stabilised LEO satellite) และมีการวางตัวให้แกน +Z ชี้มาที่โลกตลอดเวลา

(nadir pointing) พร้อมกันนี้ เรายังสามารถระบุค่าโมเมนต์ความเฉื่อย (moment of inertia) ของดาวเทียมให้ชุดจำลองได้ด้วย โดยสมการพลวัตของการวางตัว (attitude dynamics) ใช้ตัวแปรสำหรับการอธิบายการวางตัวที่เรียกว่า “ควอเทอร์เนียน” (quaternion representation) [Wertz, 1978] แทนที่จะใช้มุมออยเลอร์ (Euler angles) เพื่อหลีกเลี่ยงการวางตัวในสภาวะเอกฐาน (singularity) อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงกายภาพต่อการวางตัวของดาวเทียม ค่าอินพุตและเอาต์พุตจะถูกกำหนดในรูปแบบของมุมออยเลอร์ แต่การคำนวณภายในใช้ตัวแปรควอเทอร์เนียน

ตัวอินทิเกรเตอร์ที่ใช้ในการแพร่ของสเทท (state propagation) ทั้งในส่วนของวงโคจร และการวางตัว เป็น รุนเงอ-คัททา (Runge-Kutta integrator) แบบ 5 อันดับ 6 สเตจ [Vallado, 1997]

ตาราง ๕.๒ ข้อมูลที่ใช้กำหนดรูปแบบการวางตัวของดาวเทียม

พารามิเตอร์	ค่าที่กำหนดให้ (เปลี่ยนแปลงได้)
โมเมนต์ความเฉื่อย (kgm^2)	
I_X	40.0
I_Y	40.0
I_Z	40.0
ความเร็วเชิงมุมอ้างอิงกับระบบพิกัดดาวเทียม (deg/s)	
ω_X	0.0
ω_Y	-0.059
ω_Z	0.0
มุมการวางตัวเริ่มต้น (deg)	
มุมโรล (ϕ)	0.0
มุมพิชท์ (θ)	0.0
มุมยอ (ψ)	0.0

๕.๑.๓ ข้อมูลกำหนดตำแหน่งสายอากาศบนดาวเทียม

ในการรับสัญญาณรหัสเพื่อคำนวณหาระยะเสมือนระหว่างดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรต่ำ สามารถใช้สายอากาศเพียงชุดเดียว อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ได้นำเสนอที่จะนำสัญญาณพาห้มาเป็นข้อมูลการวัดโดยเฉพาะการใช้ค่าเฟสแตกต่างของสัญญาณพาห้ที่รับโดยสายอากาศ 2 ชุด อย่างไรก็ตามการที่จะนำข้อมูลเฟสความแตกต่างมานั้น จำเป็นที่จะต้องพิจารณาผลของความยาวเบสไลน์สายอากาศ ถ้ามีความยาวมากกว่าความยาวคลื่นพาห้ จะส่งผลให้จำนวนเต็มของลูกคลื่นของเฟสความแตกต่างไม่สามารถวัดได้ จำเป็นที่จะต้องใช้วิธีทางคณิตศาสตร์เข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งในเชิง

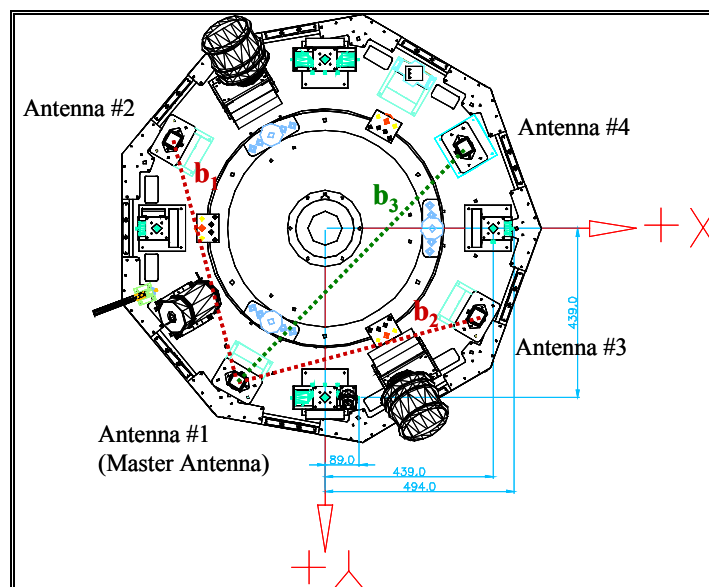
คณิตศาสตร์แล้ว การที่จะคำนวณหาค่าจำนวนเต็มของลูกคลื่นพร้อมกับการหาการวางตัวของเบสไลน์สายอากาศใน 3 มิติ จำเป็นที่จะต้องใช้สายอากาศจำนวน 3 ชุด หรืออีกนัยหนึ่ง เบสไลน์สายอากาศจำนวน 2 ชุดขึ้นไป

จากเหตุผลที่ได้กล่าวอ้างในข้างต้น จึงกำหนดให้มีสายอากาศจีพีเอสจำนวน 3 ชุดวางอยู่บนด้าน $-Z$ (ชี้ไปยังอวกาศ) โดยวางอยู่ที่พิกัดดังแสดงในตาราง ๕.๓

ตาราง ๕.๓ พิกัดของสายอากาศจีพีเอส

สายอากาศ	พิกัด (หน่วย เมตร)		
	X	Y	Z
สายอากาศหมายเลข ๑ (หลัก)	-0.229	+0.3967	-0.187
สายอากาศหมายเลข ๒	-0.3967	-0.229	-0.187
สายอากาศหมายเลข ๓	+0.3967	+0.229	-0.187

จากตารางข้างต้น พิกัดของสายอากาศทั้งสามได้จำลองมาจากดาวเทียม UoSat-12 [Unwin *et al.*, 1999] โดยสายอากาศหลัก และ สายอากาศหมายเลข ๒ ถูกกำหนดให้เป็นเบสไลน์สายอากาศ **b1** และสายอากาศหลัก และ สายอากาศหมายเลข ๓ ถูกกำหนดให้เป็นเบสไลน์สายอากาศ **b2** โดยกายภาพของเบสไลน์สายอากาศทั้งสองแสดงในรูปที่ ๕.๑

รูปที่ ๕.๑ กายภาพของเบสไลน์สายอากาศทั้งสอง

๕.๑.๔ ข้อมูลกำหนดเวลาสำหรับการสร้างข้อมูล

เนื่องจากภายในข้อมูลสองบรรทัดจะระบุเวลาที่มีการสร้างข้อมูลขึ้นจากข้อมูลเรดาร์ของ NORAD ดังนั้นเพื่อให้การจำลองสร้างวงโคจรมีความแม่นยำ จำเป็นที่จะต้องกำหนดเวลาเริ่มต้นของการจำลองสร้างวงโคจร(รวมไปถึงข้อมูลการวัด) ให้สอดคล้องกับเวลาที่ระบุไว้ในข้อมูลสองบรรทัด

นอกจากเวลาเริ่มต้น ช่วงเวลา (interval) สำหรับข้อมูลการวัดแต่ละชุดสามารถระบุได้โดยมีหน่วยเป็นวินาที อีกทั้งสามารถระบุระยะเวลาของการสร้างข้อมูลการวัดได้ โดยมีหน่วยเป็นชั่วโมง ซึ่งเรานิยมสร้างข้อมูลสำหรับการทดสอบเป็นเวลา 12 หรือ 24 ชั่วโมง หรือ 1 สัปดาห์

๕.๒ ส่วนการคำนวณ

๕.๒.๑ การจำลองวงโคจร

การจำลองวงโคจรของดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรต่ำของชุดสร้างข้อมูลการวัดในงานวิจัยนี้ได้ใช้อัลกอริทึมการแพร่วงโคจร SDP4 (Simplified Deep Perturbations 4) สำหรับกลุ่มดาวเทียมจีพีเอส และ SGP4 (Simplified General Perturbations 4) สำหรับดาวเทียมวงโคจรต่ำ โดยรายละเอียดแสดงใน [Hoots and Roehrich, 1980] ซึ่งข้อเปรียบเทียบโดยสังเขประหว่าง SGP4 และ SDP4 ดังแสดงในตาราง ๕.๔

ตาราง ๕.๔ ข้อเปรียบเทียบโดยสังเขประหว่าง SGP4 และ SDP4

คุณลักษณะ	SGP4	SDP4
วงโคจร	สำหรับดาวเทียมโคจรใกล้โลก	สำหรับดาวเทียมโคจรห่างจากโลก
คาบเวลาวงโคจร	เหมาะกับคาบเวลาที่น้อยกว่า 225 นาที	เหมาะกับคาบเวลาที่มากกว่า 225 นาที
แบบจำลองโน้มถ่วงโลก	งานวิจัยนำเสนอโดย [Brouwer, 1959]	พิจารณาผลของเซกทอเรียลและเทสซีรอลฮาร์โมนิกสำหรับวงโคจร 12 ชั่วโมง และ 24 ชั่วโมง อีกทั้งรวมผลแรงโน้มถ่วงจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ [Hujsak, 1979]
แบบจำลองพ่นอวกาศ	ฟังก์ชันความหนาแน่น นำเสนอโดย [Lane et al., 1962]	-

๕.๒.๒ การเลือกกลุ่มดาวเทียมจีพีเอส

เมื่อมีการจำลองวงโคจรของกลุ่มดาวเทียมจีพีเอสและดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำขึ้น การเลือกกลุ่มดาวเทียมจีพีเอสเพื่อใช้สร้างข้อมูลการวัดจำเป็นต้องพิจารณาในเชิงกายภาพ 2 ประการ ในประเด็นแรกเป็นการพิจารณาการบดบังการมองเห็นโดยโลก โดยจะพิจารณาผลคูณจุดระหว่างเวกเตอร์ที่ชี้จากด้าน (-Z) ของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำไปยังดาวเทียมจีพีเอสแต่ละดวง และ เวกเตอร์ตำแหน่งของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ในระบบพิกัดอ้างอิงเดียวกัน โดยสามารถกำหนดมุมเงยของสายอากาศเมื่อเทียบกับระนาบในแนวราบ (local horizon) อาทิเช่น 5 องศา อย่างไรก็ตามในการพิจารณาจะได้พิจารณา ระยะขจัดของเวกเตอร์ที่ชี้จากด้าน (-Z) ของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำไปยังดาวเทียมจีพีเอสแต่ละดวงที่ถูกโปรเจกต์ลงบนเวกเตอร์ตำแหน่งของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ถ้าระยะขจัดดังกล่าวมีค่ามากกว่ารัศมีของโลกแล้วแสดงว่าดาวเทียมจีพีเอสดวงดังกล่าวปรากฏขึ้นอีกด้านหนึ่งของโลก

ประเด็นที่สองจะเป็นการพิจารณากายภาพรูปทรงเชิงเรขาคณิตของกลุ่มดาวเทียม (หลังจากถูกคัดเลือกแล้วว่าไม่ได้อยู่อีกซีกด้านหนึ่งของโลก) โดยเป็นที่ทราบดีว่าความผิดพลาดในการระบุตำแหน่งของผู้รับสัญญาณโดยระบบจีพีเอสมีค่าตามสมการ

$$\text{positioning error} = \text{USER} \times \text{DOP} \quad (5.1)$$

โดยที่ USER (User Equivalent Range Error) เป็นค่าความผิดพลาดของสัญญาณจีพีเอสสำหรับรหัส C/A และ DOP (Dilution of Precision) รูปทรงเชิงเรขาคณิตของกลุ่มดาวเทียมจีพีเอสที่เครื่องรับทำการรับสัญญาณอยู่ ณ เวลาหนึ่งๆ

จากสมการข้างต้นจะพบว่า ค่า DOP จะมีผลต่อความผิดพลาดในการระบุตำแหน่งของผู้รับสัญญาณ ดังนั้นในชุดจำลองสร้างข้อมูลการวัดจะจัดเตรียมกลุ่มดาวเทียมจีพีเอสที่ให้ค่า DOP ที่น้อยที่สุดสำหรับแต่ละช่วงเวลา

๕.๒.๓ ข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส

ข้อมูลการวัดที่สร้างขึ้นจะมีสองแบบได้แก่ ระยะจริงระหว่างดาวเทียมจีพีเอสดวงที่ j และดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ($\rho^{(j)}$) และค่าเฟสแตกต่างของสัญญาณพาห้ (ในหน่วยของระยะทาง) ระหว่างสายอากาศสองชุดที่รับสัญญาณจากดาวเทียมจีพีเอสดวงที่ j ($\bar{r}_{RX}^{(j)}$) โดยเป็นไปตามสมการ

$$r^{(j)} = \|\mathbf{r}_{\text{GPS}}^{(j)} - \mathbf{r}_{\text{LEO}}^{(j)}\|_R \quad (5.1)$$

$$\bar{r}_{RX}^{(j)} = \text{modulo}(\mathbf{b}_B^T \mathbf{A} \mathbf{s}_R^{(j)}) \quad (5.2)$$

โดยที่ $\mathbf{r}_{\text{GPS}}^{(j)}$ เป็นเวกเตอร์ตำแหน่งดาวเทียมจีพีเอส ดวงที่ j ในระบบพิกัดอ้างอิง

$\mathbf{r}_{\text{LEO}}^{(j)}$ เป็นเวกเตอร์ตำแหน่งดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ ในระบบพิกัดอ้างอิง

$\mathbf{b}_B$ เป็นเวกเตอร์ของเบลล์ไลน์สายอากาศ ในระบบพิกัดดาวเทียม

$\mathbf{A}$ เป็นเมทริกซ์การวางตัวของระบบพิกัดดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำเทียบกับระบบพิกัดอ้างอิง

$\mathbf{s}_R^{(j)}$ เป็นเวกเตอร์หนึ่งหน่วยในระบบพิกัดอ้างอิง ที่ชี้ไปยังดาวเทียมจีพีเอสดวงที่ j

๕.๒.๔ ค่าความผิดพลาดข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส

ในการสร้างข้อมูลการวัดสัญญาณจีพีเอส เราควรกำหนดให้ข้อมูลดังกล่าวมีส่วนผสมของค่าความผิดพลาดได้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ข้อมูลดังกล่าวมีค่าใกล้เคียงลักษณะการใช้งานจริงมากที่สุด อย่างไรก็ตามไม่มีใครสามารถระบุในเชิงวิเคราะห์ได้ว่าฟังก์ชันของค่าความผิดพลาดดังกล่าวเป็นอะไร

การทดสอบระบบในรอบปีที่ ๑ ได้สมมุติให้ฟังก์ชันของค่าความผิดพลาดเป็นฟังก์ชันที่มีการแจกแจงแบบปกติหรือแบบเกาส์เซียน (normal or Gaussian distribution function) ซึ่งการอิมพีเม้นท์ฟังก์ชันดังกล่าวขึ้นเองไม่ได้สะดวกหรือง่ายตายเหมือนกับที่มีใช้งานในโปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป เนื่องจากการอินทิเกรตฟังก์ชันการแจกแจงดังกล่าวไม่สามารถทำได้โดยตรง [Brown and Hwang, 1997]

ในงานวิจัยนี้ได้พิจารณาฟังก์ชันความหนาแน่นสองมิติแบบปกติ (2 dimensional normal density function) พร้อมกับการแปลงจาโคเบียน (Jacobian transformation) เพื่อแปลงฟังก์ชันดังกล่าวมาอยู่ในระบบพิกัดเชิงขั้ว ทำให้การอินทิเกรตฟังก์ชันสองมิติดังกล่าวสามารถทำได้ จากนั้นเราจะเลือกเอาที่พหุเพียงมิติเดียวมาสร้างเป็นสัญญาณค่าความผิดพลาด [Brown and Hwang, 1997]

ค่ารากกำลังสองเฉลี่ย (RMS: root mean squares) ของค่าความผิดพลาดสำหรับสัญญาณรหัส และ สัญญาณพาห้ แสดงในตารางที่ ๕.๕ และ ๕.๖ ตามลำดับ

ตาราง ๕.๕ งบประมาณความผิดพลาดของสัญญาณจีพีเอส สำหรับรหัส C/A [Kaplan, 1996]

แหล่งกำเนิดความผิดพลาด	ค่าความผิดพลาด (เมตร)
ส่วนของอวกาศ	
เสถียรภาพของฐานเวลาของดาวเทียมจีพีเอส	3.0
วงโคจรของดาวเทียมจีพีเอส	1.0
อื่นๆ อาทิเช่น ผลของการแผ่ความร้อนจากดวงอาทิตย์	0.5
ส่วนของสถานีควบคุม	
ค่าทำนายตำแหน่งดาวเทียม (Ephemeris)	4.2
อื่นๆ อาทิเช่น การควบคุมระบบขับเคลื่อนบนดาวเทียม	0.9
ส่วนของเครื่องรับและผู้ใช้	
สัญญาณรบกวนภายในเครื่องรับ	1.5
มัลติพาท	2.5
อื่นๆ อาทิเช่น ไป้อัศจรรย์ระหว่างช่องรับสัญญาณ	0.5
ผลรวม UERE (User Equivalent Range Error)	6.8

ตาราง ๕.๖ งบประมาณความผิดพลาดของเฟสแตกต่างสัญญาณพาห้ [Purivigraipong, 2000]

แหล่งกำเนิดความผิดพลาด	ค่าความผิดพลาด (มม)
มัลติพาท [SMR] = 13 dB	~ 7.0
สัญญาณรบกวนภายในเครื่องรับ ($T_{int} = 1 \text{ msec}$, $B_n = 10 \text{ Hz}$, [C/N_0] = 45 dB-Hz)	~ 0.7
ไลน์ไบอัส (Line bias)	ขึ้นอยู่กับความยาวของสายนำสัญญาณ และ โครงสร้างของวงจรขยายสัญญาณรบกวนต่ำ (LNA : low noise amplifier) รวมไปถึง ภาครับสัญญาณคลื่นวิทยุของเครื่องรับจีพี เอส
ผลรวม	~ 7.0

๕.๓ ข้อมูลเอาต์พุต

ข้อมูลเอาต์พุตของชุดจำลองการสร้างข้อมูลการวัดสำหรับช่วงเวลาหนึ่งๆ จะประกอบด้วย

1. เวลา
2. จำนวนดาวเทียมจีพีเอส (j)
3. ข้อมูลการวัดระยะเสมือน (ระยะจริงรวมด้วยค่าความผิดพลาด) ($\rho^{(j)}$)
4. ข้อมูลการวัดเฟสความแตกต่างของสัญญาณพาห้ จากสองเบสไลน์สายอากาศ
($\bar{r}_{RX\_b1}^{(j)}, \bar{r}_{RX\_b2}^{(j)}$)
5. คำตอบ : ตำแหน่งและความเร็วของดาวเทียมวงโคจรโลกต่ำ
6. คำตอบ : มุมการวางตัวของดาวเทียม (โรล พิชท์ และ ยอ)